चैतन्यमय भाषा आणि उन्नतांच्या भाषेचा भावार्थ अन् सूक्ष्म-परिणाम

अनुक्रमणिका

(काही वैशिष्ट्यपूर्ण सूत्रे '*' या चिन्हाने दर्शवली आहेत.)

-मनोगत	७
-ग्रंथाविषयी सूक्ष्म-जगतातील 'एक विद्वान' यांनी केलेले भाष्य	८
-'सूक्ष्म' या शब्दाच्या संदर्भातील काही संज्ञांचा अर्थ	१३
-आध्यात्मिक संज्ञांचा अर्थ	१३ आ
-ज्ञान-प्राप्तकर्त्या साधकांचा परिचय	१३ इ
१. भाषा शब्दाचा अर्थ आणि भाषेची महती	१४
२. मानवभाषा	१४
* ज्ञानाचे मूळ स्वरूप आणि त्याच्या प्रकटीकरणातील टप्पे	१४
* भाषेच्या संदर्भात त्रिगुण आणि पंचतत्त्वे	१७
* पंचतत्त्वे, तसेच त्रिगुण आदींच्या संदर्भात मानवभाषा	२०
* उच्चार	२६
* शब्दाचा उच्चार आणि अर्थ	२६
* 'क्रिष्ण' आणि 'कृष्ण' या उच्चारांतील भेद (फरक)	२७
* लिपी	२८
* लिपींच्या निर्मितीचा क्रम * लिपींचे कार्य	२८
* अक्षर	३०
* वर्णसंकर * शब्द	३६
* युगांनुसार लिखाणाच्या पद्धती आणि मानवाची ग्रहणक्षमता	४०
* अर्थ येणे आणि अर्थ कळणे	४१
* उपमा देणे	४२
* शब्द, वाक्य, परिच्छेद आणि ग्रंथ यांची वैशिष्ट्ये	४२
* हालचाली, मुद्रा, मुखावरचे हावभाव, तसेच शिटी वाजवणे	

या मूक हालचालीयुक्त भाषा ४५
* शिव्या (निर्मिती आणि परिणाम) ४७
* अन्य भाषेत बोलण्यापेक्षा मातृभाषेत विचार आणि
भावना योग्य प्रकारे व्यक्त करता येणे ४८
* राष्ट्रनिर्मितीच्या कार्यात स्वभाषाभिमान हा एक महत्त्वाचा घटक
असणे भाषाभिमानाचा संबंध थेट राष्ट्राभिमानाशी असणे ५२
* संस्कृत, तसेच अन्य भाषा यांमुळे वाणीचे होणारे शुद्धीकरण ५२
* ऋषी आणि संत (उन्नत) यांची भाषा ५३
* उन्नतांच्या भाषेची वैशिष्ट्ये ५३
* वाणीचा प्रभाव श्रोतृमनावर तात्पुरताच टिकणारा वक्तृत्वकार
आणि साधक घडविणारी संतवाणी ५४
* प.पू. डॉक्टरांची 'साधकांनो, तुम्ही जिंकलात, मी हरलो !' ही
कविता आणि या कवितेवरील 'एक विद्वान' यांचे भाष्य ५६
* संतांना भाषेचे बंधन नसल्याचे सिद्ध करणारी उदाहरणे ६१
* प.पू. डॉक्टरांच्या लिखाणावर 'एक विद्वान' यांचे भाष्य ६२
* सूक्ष्म-जगतातून ज्ञान मिळणे ६३
* विचारविश्वातून मिळणारे ज्ञान ६३
* सूक्ष्मजगतातून गद्य आणि पद्य या स्वरूपात मिळणारे ज्ञान ६५
* विविध भाषा आणि वाईट शक्तींचे त्रास ७१
* भारतीय भाषा सात्त्विक का ? ७६
३. चैतन्यमय आणि शुद्ध भाषांची वैशिष्ट्ये अन् महत्त्व ७७
* चैतन्यमय भाषेची तत्त्वस्वरूप वैशिष्ट्ये ७७
* शुद्ध भाषेचा व्यक्तीचा देह आणि वायूमंडल यांवर होणारा परिणाम ७८
* अशुद्ध भाषेचा व्यक्तीचा देह आणि मन यांवर होणारा परिणाम ७९
* चैतन्यमय भाषा नष्ट होऊ लागल्यावर प्रलयास प्रारंभ होणे ८१

मनोगत

भाषा हे संवादाचे, तसेच विचार आणि भावना व्यक्त करण्याचे महत्त्वाचे माध्यम आहे. हे झाले मानवाच्या भाषेविषयीचे सर्वसामान्य वर्णन. या ग्रंथाचा उद्देश त्या पलीकडील 'भाषे'ची ओळख करून देणे, हा आहे. त्या अनुषंगाने पंचतत्त्वांच्या संदर्भात भाषेचे वैशिष्ट्य, मनुष्याची आध्यात्मिक पातळी आणि त्याच्या त्रिगुणांच्या संदर्भात भाषेचे वैशिष्ट्य, अध्यात्मात प्रगती करणाऱ्या मनुष्याची पातळी आणि त्याच्या त्रिगुणांच्या संदर्भात भाषेचे वैशिष्ट्य आदी ज्ञान या ग्रंथात दिले आहे.

हावभाव, हालचाली आणि शिटी वाजवणे, हेसुद्धा भाषेचेच प्रकार मानले जातात. शिटी वाजवणे, हे हिंदु धर्मात निषिद्ध मानले आहे. शिव्या देणे, हा वाईट शक्तींच्या प्रकटीकरणाचाच भाग आहे. शिटी वाजवणे, तसेच शिव्या देणे, असे करण्यामागील आध्यात्मिक कारणेही या ग्रंथात वाचायला मिळतील.

'शब्दार्थ' म्हणजे प्रत्यक्ष प्रमाण. जीवदशेत असणारे सर्वसाधारण मानव बोलतात ती भाषा शब्दार्थात मोडते. शिवदशेत असणारे उन्नत जीव, म्हणजेच संत बोलतात, त्या वेळी काही वेळा त्यांच्या बोलण्यातील शब्दार्थापेक्षा भावार्थ वेगळा असतो आणि तो समजून घेणे आवश्यक असते. संतांच्या बोलण्याचा भावार्थ कसा समजून घ्यायचा, याची काही उदाहरणे या ग्रंथात दिली आहेत.

प्राचीन काळी जवळजवळ सर्वच लिखाण गद्यात न करता पद्यात केले जात असे. अर्वाचीन काळातही संत ज्ञानेश्वर, संत तुकाराम महाराज, समर्थ रामदासस्वामी आदींनी पद्यात भरपूर लेखन केले आहे. गद्यापेक्षा पद्य महत्त्वाचे असण्याचे कारणही या ग्रंथात सांगितले आहे. संस्कृतनंतर सर्व भाषांत 'मराठी' ही सात्त्विक भाषा आहे. ती जशी सोपी आहे, तशी कठीणही आहे. मराठी भाषा किती कठीण असू शकते, हेही या ग्रंथातील एका ज्ञान देणाऱ्या लिखाणावरून कळेल.

भारतीय भाषा जगातील अन्य सर्व भाषांत चैतन्यदायी आहेत. भारतीय भाषांचे हे चैतन्य टिकवण्यासाठी प्रयत्न करण्याची सर्वांना स्फूर्ती मिळो, ही श्रीगुरुचरणी प्रार्थना ! – **संकलक.**